I sag 23/80

GIUSEPPE GRASSELLI, tidligere tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, via Bembo 25, Cremona, ved advokat Cesare Ribolzi, Milano, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Victor Biel, 18 a, rue des Glacis,

sagsøger,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved Oreste Montalto, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos sin juridiske konsulent Mario Cervino, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgte,

angående — på retsforhandlingernes nuværende stadium — spørgsmålet, hvorvidt den foreliggende sag, hvorunder der er nedlagt påstand om annullation af den stiltiende afvisning af den af sagsøgeren den 6. juni 1979 indgivne klage vedrørende manglende udbetaling af familie- og uddannelsestillæg for børn, over for hvem der består forsørgerpligt, og vedrørende nedsættelsen af en pension, der oppebæres som følge af udtræden af tjenesten i henhold til Rådets forordning nr. 259/68, kan antages til realitetsbehandling,

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformand T. Koopmans og dommerne A. O'Keeffe og G. Bosco,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: J. A. Pompe, assisterende justitssekretær

følgende

DOM

Sagsfremstilling

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

Grasselli, der blev ansat ved Den Høje Myndighed i Det europæiske Kul- og Stålfællesskab den 5. oktober 1961 og med virkning fra februar 1963 gjorde tjeneste i generaldirektoratet for stål (EKSF), som efter fusionen af institutionerne blev direktoratet for stål i generaldirektorat III i den fælles Kommission, ansøgte den 8. april 1968 om at måtte udtræde af tjenesten i medfør af Rådets forordning nr. 259/68 af 29. februar 1968 (EFT 1968 I, s. 30). Kommissionen besluttede på sit møde den 20. juni 1968 at imødekomme det ansøgte og give Grasselli tilladelse til at udtræde af tjenesten pr. 1. oktober 1968. Ved skrivelse af 21. juni 1968 meddelte generaldirektoratet for personale og administration denne afgørelse til Grasselli og opfordrede ham til at vælge mellem tildeling af en pension og øjeblikkelig udbetaling af en fratrædelsesgodtgørelse samt, hvis han valgte den første løsning, tillige at vælge mellem, om hans økonomiske rettigheder skulle fastlægges i henhold til artikel 5 i forordning nr. 259/68 eller artikel 34 i den tidligere EKSF-vedtægt, idet artikel 7 i nævnte forordning nr. 259/68 gav adgang til dette valg. For at lette Grasselli i sit valg sendte generaldirektoratet for personale og administration den 16. september 1968 en vejledende opgørelse med angivelse af de ydelser, han ville være berettiget til i henhold til de respektive to ordninger. Af denne opstilling fremgik det bl. a., at såfremt han valgte EKSF-ordningen, ville der for hans pension gælde en nedsættelseskoefficient, og han ville endvidere ikke få udbetalt børnetilskud. Grasselli klagede derpå over den måde, Kommissionen ville anvende EKSF's pensionsordning over for ham og tilkendegav, at han forbeholdt sig sin stilling med hensyn til valget mellem de to ordninger, indtil der var truffet afgørelse vedrørende hans klage.

Da Kommissionen afviste klagen, anlagde han den 13. december 1968 sag ved Domstolen.

Ved dom af 10. december 1969 blev sagen afvist af Domstolen med den begrundelse, at den påklagede vejledende opstilling ikke indeholdt en afgørelse.

Den 30. januar 1970 anmodede Kommissionens administration Grasselli om at vælge, hvilken ordning der skulle gælde for hans pensionering. Ved skrivelse af 27. februar 1970 meddelte Grasselli, at han valgte EKSF's ordning. Ved sin pensionering (den 1. oktober 1972) anførte Grasselli imidlertid i et skema, han skulle udfylde til brug for denne, at han — eftersom han var fratrådt tjenesten i medfør af forordning nr. 259/68 — mht. pensionsrettigheder udelukkende henhørte under denne forordning, og ikke under bestemmelserne i den tidligere EKSF-ordning.

Ved skrivelse af 11. april 1973 gav administrationen ham meddelelse om fastsættelsen af hans pensionsrettigheder og bekræftede over for ham, at han hverken havde ret til fuld pension eller til familietillæg. Fra 1. oktober 1972 udbetalte Kommissionen derefter en nedsat pension uden familietillæg.

Den 9. april 1979 indgav Grasselli klage i henhold til artikel 90, stk. 1, i vedtægten for tjenestemænd i De europæiske Fællesskaber, idet han med virkning fra 1. oktober 1972 påstod sig tilkendt de i artikel 67 i EKSF-vedtægten (1962) hjemlede familietillæg samt fuld alderspension. Da Kommissionen ikke besvarede denne klage, som den modtog og journaliserede den 6. juni 1979, anlagde Grasselli den 14. januar 1980 en sag, som blev registreret på Domstolens justitskontor den følgende dag.

Ved processkrift af 14. februar 1980 har Kommissionen nedlagt påstand om sagens afvisning, idet den har gjort gældende, at sagen er for sent anlagt, og den har endvidere i medfør af procesreglementets artikel 91, stk. 1, og uden præjudice for stillingtagen til sagens realitet, begæret Domstolens afgørelse af afvisningspåstanden.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen i medfør af procesreglementets artikel 91, stk. 3, besluttet at indlede den mundtlige forhandling vedrørende afvisningsspørgsmålet.

II — Parternes påstande vedrørende afvisningsspørgsmålet

1. *Kommissionen for De europæiske Fællesskaber* har nedlagt påstand om, at Domstolen

— afslutter skriftvekslingen,

— eventuelt bestemmer, at det er ufornødent at overgå til den mundtlige forhandling,

— statuerer sagens afvisning og

— pålægger sagsøgeren at betale sagens omkostninger.

2. *Sagsøgeren* har nedlagt påstand om, at Domstolen tager stilling til Kommissionens afvisningspåstand sammen med pådømmelsen af realiteten.

III — Parternes anbringender og argumenter

Kommissionen anfører indledningsvis, at som »akt, der indeholder et klagepunkt«, anfører stævningen den akt, hvori Kommissionen første gang fastsatte sagsøgerens rettigheder mht. alderspension (skrivelsen af 11. 4. 1973). Sagsøgeren har således ikke indgivet klage vedrørende denne afgørelse inden for 3-måneders-fristen som fastsat i artikel 90, stk 2, i vedtægten. I medfør af artikel 91, stk. 2, må hans søgsmål følgelig afvises. Under alle omstændigheder kunne sagsøgeren fra slutningen af april 1973 have fået bekræftelse på afgørelsen angående hans pension ved hjælp af den oplysende seddel, som følger med den månedlige udbetaling af pensionen, og som ifølge Domstolens faste praksis skal betragtes som meddelelse om enhver administrativ foranstaltning, der fastlægger pensionsrettighederne.

Vedrørende sagsøgerens synspunkt, hvorefter udbetalingen af en nedsat pension udgør en kontinuerlig krænkelse, der gentages hver måned, og som derfor kan påklages til enhver tid inden for en frist af 3 måneder regnet fra den til vedkommende senest udsendte oplysningsseddel om pensionen, kan indvendes, at ifølge Domstolens praksis

kan rent »bekræftende« akter ikke være genstand for et selvstændigt søgsmål. Der er således ingen tvivl om, at oplysningssedlerne vedrørende pensionen har karakter af en ren gentagelse af den administrative akt, der første gang fastsatte beløbet.

I øvrigt synes det som om, at sagsøgeren til støtte for, at der ikke foreligger grundlag for afvisning af hans sag, har lagt overvejende vægt på begrundelsen for artikel 41, stk. 1, i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten. Ifølge sagsøgeren kan en pensionist anlægge retssag hver gang han mener, at der er sket »angreb« på hans pension, det være sig faktisk eller retligt, uden hensyn til fristregler af nogen art.

Kommissionen gør heroverfor gældende, at det fremgår af indholdet i artikel 41 i bilag VIII, at man alene har villet sikre administrationen adgang til at foretage en regulering, hvis den blev bekendt med en faktisk eller retlig fejl i fastsættelsen af pensionen. Denne fortolkning af bestemmelsen er blevet hævdet af generaladvokat Reischl i sag 95/76, Bruns mod Kommissionen, samt af generaladvokat Capotorti i sag 219/78, Michaelis mod Kommissionen.

Endelig anfører Kommissionen endvidere, at den ikke har haft den mindste betænkelighed ved at nedlægge påstand om afvisning, idet den er aldeles overbevist om, at selv om sagen ikke kunne afvises, ville der ikke være den ringeste mulighed for, at sagsøgeren fik medhold vedrørende sagens realitet. Den nye, faktiske omstændighed, som skulle berettige den fornyede prøvelse, som er hjemlet i den nævnte artikel 41 (i nærværende sag indførelsen af Rådets forordninger nr. 2530/72 og nr. 1543/73 med betingelser for »frivillige«, som var mere gunstige end de »frivilliges« vilkår i 1968) kendtes allerede, i hvert fald delvis, af sagsøgeren, da denne i april 1973 fik meddelelse om den omstridte afgørelse — et tidspunkt, hvor forordning nr. 2530/72 allerede var kundgjort. Desuden påvirker denne — angiveligt nye — omstændighed på ingen måde sagsøgerens situation, da Kommissionen ikke har pligt til på deltagere i tidligere »frivillig«-ordninger at anvende de ændrede betingelser, som gælder et nyt hold »frivillige«. For det tredje gør Kommissionen gældende, at selv i det tilfælde, hvor sagsøgerens rettigheder var blevet udregnet på grundlag af Rådets forordning nr. 2530/72, ville han ikke have haft ret til pension uden nedsættelse og til familietillæg, idet forordningens bestemmelser medfører, at pension uden nedsættelse ikke kan tildeles en tjenestemand, som har arbejdet mindre end ti år i Kommissionens tjeneste, hvilket er tilfældet med Grasselli.

Grasselli har anført, at der nødvendigvis må tages stilling til realiteten, så meget mere som Kommissionen i sit indlæg har givet udtryk for, at såfremt der var grundlag for sagsøgerens påstande, ville den øjeblikkelig erklære sig indforstået med disses påkendelse, uanset på hvilket stade sagen befandt sig, og selv om det var givet, at den kunne afvises. Det er imidlertid indlysende, at den påstands berettigelse kun klart kan påvises ved en behandling af sagens realitet.

Hvad navnlig angår Kommissionens argumentation til støtte for afvisningspåstanden, bør det efter Grasselli's opfattelse bemærkes, at alle de af de Kommissionen påberåbte afgørelser, til støtte for en afvisning af sagen inden dens påkendelse i realiteten, omfatter sager, i hvilke

Domstolen har tiltrådt, at sagen skulle behandles i realiteten. Det er således uberettiget, og i hvert fald urimeligt, på disse afgørelser at støtte en argumentation, hvorefter sagsøgeren ikke bør få adgang til at redegøre for sine anbringender, i modsætning til tjenestemændene i de påberåbte sager, som fik adgang til dette.

Endvidere anfører Grasselli, at til forskel fra de pågældende sagers tjenestemænd, som fortsat var i tjeneste, er Grasselli pensioneret, hvorfor han ikke alene kan benytte de almindelige retsmidler, som er hjemlet i vedtægtens artikler 90 og 91, men tillige de særlige bestemmelser i artikel 41 i bilag VIII vedrørende efterprøvelse af pensioner.

Denne bestemmelse får i den foreliggende sag betydning i to henseender, nemlig både med hensyn til spørgsmålet om afsvisning og med hensyn til, hvorvidt sagsøgeren kan få medhold i sagens realitet. Ifølge sagsøgeren kan bestemmelsen ikke fortolkes udelukkende »in unam partem«, forstået således, at den giver institutionen adgang til at foretage efterprøvelser eller ændringer til enhver tid, uden samtidig at tillægge pensionsmodtageren en tilsvarende ret til at begære efterprøvelse, i hvert fald i tilfælde, hvor der foreligger nye momenter eller omstændigheder. Hvis dette var rigtigt, ville artikel 41, der udelukkende gælder for pensioner, miste enhver betydning som en tilføjelse inden for dette specielle felt. I den konkrete sag, hvor forordningerne nr. 2330/72 og 1543/73 har ligestillet de tidligere EKSF-tjenestemænd, der valgte den i EKSF-vedtægtens artikel 34 hjemlede ordning, med de andre tjenestemænd med hensyn til udbetaling af en pension, der ikke var nedsat, samt krav på familietillæg, finder sagsøgeren det rimeligt at gøre indsigelse over for den uretfærdige rettighedsberøvelse, han til stadighed er udsat for.

Kommissionens henvisning til forslagene til afgørelse fra generaladvokaterne Reischl og Capotorti i henholdsvis sag 95/76 og 219/78 er uden tvivl af en vis vægt, men det bør dog bemærkes, at Domstolens afgørelser i de nævnte sager ikke ex professo fastlægger rækkevidden af artikel 41 mht. eventuelle søgsmål fra tjenestemænd, der oppebærer pension, og at spørgsmålet således ikke kan anses for afgjort.

Derimod kan det let påvises, at eksempelvis dommen af 8. november 1979 i sag 219/78 stiltiende har afvist Kommissionen afvisningspåstand og har påkendt sagens realitet.

Da Kommissionen endvidere har hævdet, at søgsmålet under alle omstændigheder er grundløst, har Grasselli fundet det nødvendigt at imødegå Kommissionens anbringender om dette i spørgsmålet.

I modsætning til, hvad der synes at være Kommissionens opfattelse, har Grasselli ikke kritiseret forskellene mellem de vilkår, der blev fastsat for »de frivillige« i 1968 og de, der gjaldt for »de frivillige« i 1973, men har derimod taget afstand fra den forskelsbehandling, som i forbindelse med forordning nr. 259/68 fandt sted mellem de ansatte, der valgte artikel 34 i EKSF-vedtægten, og alle de øvrige tjenestemænd, når der i de senere forordninger skete en fuldstændig ens behandling af de to kategorier.

For det andet bør det vedrørende familietillæg understreges, at udtrædelsen af tjenesten i den foreliggende sag er sket med anvendelse af og i henhold til forordning nr. 259/68, alene med adgang til den i artikel 34 i EKSF-vedtægten fastsatte godtgørelse, som

foreskrevet i forordningen. Forordningen hjemlede således også ret til børnetilskud.

Under alle omstændigheder gælder, at selv om det antages, at sagsøgerens synspunkt dækker en udvidende fortolkning af de pågældende bestemmelser, så kan der herved henvises til, at Domstolen selv har foretaget en udvidende fortolkning i alle de tilfælde, hvor der skulle tilvejebringes en løsning, som opfyldte retfærdighedens krav.

Endvidere gælder, at selv om de omhandlede bestemmelser skal fortolkes som hævdet af Kommissionen, foreligger der stadig en ubegrundet forskelsbehandling, som er tilstrækkelig til at medføre bestemmelsens ugyldighed. Det fremgår af Domstolens praksis, at vedtægtsbestemmelser, der viser sig at stride mod princippet om forbud mod forskelsbehandling — et princip, der skal være en ledetråd for forvaltningen — skal anses for ugyldige.

I sit supplerende indlæg henleder *Grasselli* Domstolens opmærksomhed på retsafgørelser truffet af de øverste italienske retsinstanser, forfatningsdomstolen (Corte costituzionale) og statsrådet (Consiglio di Stato). Disse to domstole vil for fremtiden ikke anse den 60-dages-frist, der gælder for indbringelse for domstolene af forvaltningsakter af formueretlig karakter, som er rettet til offentligt ansatte, det være sig i tjeneste eller på pension, for bindende. Navnlig har forfatningsdomstolen i sin dom nr. 8 af 15. januar 1976 (bilagt sagsøgerens indlæg) understreget, at afgørelser vedrørende offentligt ansattes økonomiske rettigheder ikke er et led i udøvelsen af øvrighedsbeføjelser, men snarere har en aftalemæssig karakter, hvorfor de krav, som gør det berettiget at fastsætte en kort klagefrist vedrørende akter, der er et udslag af øvrighedsbeføjelser, ikke skal gælde for klager af førstnævnte art.

Afslutningsvis anfører sagsøgeren, at i betragtning af den betydelige lighed, der er med grundtrækkene ved de i tjenestemandsvedtægten hjemlede pensionsrettigheder, samt de muligheder, der indeholdes i bestemmelserne i artikel 41 i bilag VIII, kan de resultater, som de øverste italienske retsinstanser er nået frem til, udmærket anvendes også i fællesskabsretten.

I et svar på sagsøgerens supplerende indlæg anfører *Kommissionen,* at enhver henvisning til retssystemerne i medlemsstaterne, in casu til det italienske retssystem, er uden betydning for den foreliggende sag, hvor det alene drejer sig om at anvende Fællesskabets retsorden — en autonom, uafhængig og suveræn retsorden. Kommissionen tilføjer, at alle de ordninger, der gælder i de øvrige medlemsstater, bortset fra Italien, vedrørende det foreliggende emne, indeholder en klagefrist i den ene eller anden form. Til støtte for dette anbringende har Kommissionen dernæst fremlagt en oversigt over de regler, der gælder om spørgsmålet i disse stater.

IV — Mundtlig forhandling

Grasselli ved advokat C. Ribolzi, Milano, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved O. Montalto, som befuldmægtiget, bistaet af R. Tanzilli, som sagkyndig, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 13. oktober 1980.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 30. oktober 1980.

Præmisser

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justiskontor den 15. januar 1980, har Giuseppe Grasselli, tidligere tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, anlagt sag med påstand om annullation af den stiltiende afvisning af hans klage af 6. juni 1979, hvori han krævede udbetaling af familie- og uddannelsestillæg for børn, over for hvem der består forsørgerpligt, samt udbetaling af førtidspension uden nedsættelse i forbindelse med hans endelige udtrædelse af tjenesten i medfør af Rådets forordning nr. 259/68.

Sagens baggrund

2 Grasselli, der blev ansat ved Kul- og Stålfællesskabets Høje Myndighd den 5. oktober 1961 og med virkning fra februar 1963 blev tilknyttet generaldirektoratet for stål, der efter oprettelsen af en fælles Kommission for de tre Fællesskaber blev direktoratet for stål under Kommissionens generaldirektorat III, ansøgte den 8. april 1968 om at måtte udtræde af tjenesten i medfør af Rådets forordning nr. 259/68 af 29. februar 1968 (EFT 1968 I, s. 30), som tilpassede bestemmelserne i tjenestemandsvedtægten og i ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i De europæiske Fællesskaber til den nye situation, der var opstået efter fusionen af institutionerne, og som indførte »særlige midlertidige foranstaltninger for tjenestemænd i Kommissionen«.

3 Forordningens artikel 4, stk. 1, bemyndighede Kommissionen til indtil den 30. Juni 1968 over for sine tjenstemænd at træffe afgørelse om deres udtræden af tjenesten i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 47. Samme artikels stk. 3 bestemte, at såfremt tjenstlige grunde tillod det, kunne Kommissionen tage hensyn til ansøgninger fra tjenestemænd, som ønskede truffet en afgørelse om udtræden af tjenesten.

4 Den tjenestemand, over for hvem der var truffet en sådan afgørelse, havde i en første periode ret til månedlige godtgørelser og derefter ret til førtidspension uden nedsættelse. En tjenestemand, som ikke havde tilbagelagt en tjene-

stetid på 11 år, kunne imidlertid i medfør af forordningens artikel 6 give afkald på sine pensionsrettigheder og derved opnå ret til udtrædelsespenge, som skulle udbetales på de i vedtægtens bilag VIII, artikel 12, indeholdte vilkår.

5 Envidere gjaldt der særlige bestemmelser for de tidligere tjenestemænd i Det europæiske Kul- og Stålfællesskab, som valgte at indgå i ordningen med førtidspensionering. I medfør af forordningens artikel 7 kunne disse tjenestemænd således kræve, at de til pensionen knyttede økonomiske rettigheder blev faststat, ikke i henhold til artikel 5 i forordning nr. 259/68, men i henhold til bestemmelserne i EKSF-vedtægten, hvilket for tjenestemænd, der var blevet fast ansat inden den 1. januar 1962 i andre lønklasser end A 1 og A 2, navnlig ville sige artikel 34.

6 Den pensionsordning, som gjaldt i medfør af disse bestemmelser, afveg fra ordningen efter artikel 5 i forordning nr. 259/68, både med hensyn til forudgående godtgørelse, beregning af den tjenestealder, som skal tages i betragtning ved pensionen, dennes udbetaling og de økonomiske rettigheder, der var knyttet til pensionen. Hvad disse sidste rettigheder angår, indeholdt bestemmelserne i EKSF-vedtægten, til forskel fra artikel 5 i forordning nr. 259/68, bestemmelser om udbetaling af en nedsat førtidspension, og hjemlede ikke udbetaling af familie- og uddannelsestillæg for børn, over for hvem der består forsørgerpligt.

7 Efter at sagsøgeren den 8. april 1968 havde ansøgt om, at der for hans vedkommende blev truffet afgørelse om udtræden af tjenesten i medfør af forordning nr. 259/68, meddelte Kommissionen ham ved skrivelse af 21. juni 1968, at den imødekom hans ansøgning, og den anmodede ham om at vælge mellem tildeling af pension og udbetaling af udtrædelsespenge, da han på den nævnte dato ikke havde 11 års anciennitet. For det tilfældes skyld, at han valgte tildeling af en pension, bad Kommissionen ham endvidere meddele administrationen, om han ønskede sine rettigheder fastsat i henhold til artikel 5 i forordning nr. 259/68 eller i henhold til bestemmelserne i artikel 34 i den tidligere EKSF-vedtægt. Med henblik herpå sendte generaldirektøren for personale og administration ham den 16. september 1968 en vejledende oversigt med angivelse af de ydelser, som han ville kunne modtage i henhold til de to pensionsordninger, og henledte specielt hans opmærksomhed på det

forhold, at ordningen efter artikel 34 i EKSF-vedtægten indebar udbetaling af en nedsat førtidspension og ikke hjemlede udbetaling af familie- og uddannelsesstillæg for børn, over for hvem der består forsørgerpligt.

8 Efter at være blevet bekendt med denne vejledende oversigt indgav sagsøgeren klage i henhold til artikel 90 i tjenestemandsvedtægten, i hvilken han gjorde gældende, at anvendelsen af artikel 34 i EKSF-vedtægten ikke kunne udelukke tildeling af en førtidspension med det fulde pensionsbeløb og udbetaling af de ovennævnte tillæg, idet han samtidig forbeholdt sin stilling med hensyn til valget mellem de to ordninger, indtil administrationen havde truffet afgørelse om klagen. På grundlag af oplysningerne fra Kommissionen anlagde sagsøgeren den 13. december 1968 sag ved Domstolen. Ved dom af 10. december 1969 i sag 32/68 afviste Domstolen sagen med den begrundelse, at de nævnte oplysninger fra Kommissionen ikke udgjorde en akt, der indeholdt et klagepunkt (Sml. 1969, s. 141).

9 Efter at han derpå af Kommissionen blev opfordret til at træffe sit valg med hensyn til den for pensioneringen gældende ordning, erklærede sagsøgeren i skrivelse af 27. februar 1970, at han valgte ordningen i henhold til artikel 34 i den tidligere EKSF-vedtægt, idet han dog fastholdt, at han med hensyn til tildeling af en pension uden nedsættelse og af familie- og uddannelsesstillæg for børn, over for hvem der består forsørgerpligt, skulle være omfattet af bestemmelserne i artikel 5 i forordning nr. 259/68.

10 Den 11. april 1973 traf generaldirektøren for personale og administration formel afgørelse, hvorved sagsøgeren med virkning fra 1. oktober 1973 tildeltes førtidspension i medfør af nævnte artikel 34. Ved skrivelse af samme dato bekræftede chefen for det pågældende kontor i direktoratet over for sagsøgeren, at han ikke var omfattet af bestemmelserne i artikel 5 i forordning nr. 259/68, idet der samtidig meddeltes ham en opgørelse over hans pensionsrettigheder, af hvilken det fremgik, at han fik udbetalt en nedsat pension uden familie- og uddannelsestillæg for børn, over for hvem der består forsørgerpligt.

11 Den 6. juni 1979 indgav sagsøgeren klage i medfør af artikel 90 i tjenestemandsvedtægten, idet han krævede sig tildelt disse tillæg samt en førtidspen-

sion uden nedsættelse. Da Kommissionen ikke tog stilling til klagen inden for den i vedtægten fastsatte frist, anlagde sagsøgeren nærværende sag den 15. januar 1980.

12 Ved særskilt dokument af 14. februar 1980, indgivet samme dato, har Kommissionen i medfør af artikel 91 i procesreglementet begæret sagen afvist, idet den er anlagt for sent og tillige savner hjemmel i artikel 41 i vedtægtens bilag VIII. I et den 13. marts 1980 indgivet skriftligt indlæg har sagsøgeren påstået Kommissionens begæring afvist.

Spørgsmålet om sagens antagelse til realitetsbehandling

a) Overholdelse af klagefristerne

13 Til støtte for sin afvisningspåstand har Kommissionen i første række gjort gældende, at den akt, der indeholder et klagepunkt, og hvis lovlighed Domstolen skal tage stilling til i medfør af vedtægtens artikel 91, stk. 1, i den foreliggende sag er den af generaldirektøren for personale og administration den 11. april 1973 trufne afgørelse angående sagsøgerens førtidspensionering på de af vedkommende tjenestegren i Kommissionen udtrykkeligt fastsatte betingelser i opgørelsen, der samme dato sendtes til sagsøgeren.

14 Heroverfor gør sagsøgeren gældende, at hverken afgørelsen af 11. april 1973, eller den opgørelse, som var vedlagt skrivelsen af samme dato, endsige de senere fremsendte oversigter vedrørende de månedlige udbetalinger, kan betragtes som en akt, der indeholder et klagepunkt. Herom anfører sagsøgeren, at den nævnte afgørelse alene angår hans førtidspensionering, uden i øvrigt at angive hans økonomiske rettigheder, samt at opgørelsen over hans rettigheder, som var vedlagt skrivelsen af 11. april 1973, ligesom alle tilsendte oversigter vedrørende de månedlige udbetalinger, er et rent regnskabsmæssigt notat, der ikke indeholder nogen afgørelse.

15 Det må i den foreligende sag lægges til grund, at samme dag, som generaldirektøren for personale og administration traf den afgørelse, hvorved sagsøgeren tildeltes førtidspension, sendte vedkommende afdeling i generaldirektoratet ham en opgørelse over hans økonomiske rettigheder, af hvilken det

fremgik, at de svarede til rettighederne efter den i EKSF-vedtægtens artikel 34 fastsatte ordning, som sagsøgeren havde valgt, og som han var blevet tilsluttet gennem den nævnte afgørelse.

16 Under disse omstændigheder er det ubestrideligt, at den nævnte opgørelse udgjorde en del af afgørelsen af 11. april 1973 — hvis retlige virkninger for sagsøgerens økonomiske situation den fastlagde — således at den må betragtes som en akt, der indeholder et klagepunkt imod sagsøgeren, navnlig med hensyn til udbetalingen af en nedsat pension uden familie- og uddannelsestillæg for børn, over for hvem der består forsørgerpligt.

17 Da denne opgørelse blev sendt til sagsøgeren den 11. april 1973, må de i vedtægtens artikler 90 og 91 fastsatte frister følgelig regnes fra denne dato med hensyn til eventuel indgivelse af klage eller søgsmål i medfør af de nævnte artikler i anledning af den økonomiske ordning, der følger af 11. april 1973, navnlig for så vidt angår anvendelsen af et nedsat pensionsbeløb og den manglende udbetaling af de omtvistede tillæg.

18 De månedlige betalingsoversigter, som senere er blevet sendt til sagsøgeren, og som har indeholdt en opgørelse over hans økonomiske rettigheder i overensstemmelse med den første opgørelse, kan ikke bevirke, at disse frister atter begynder at løbe. Ifølge Domstolens faste praksis (dom af 14. april 1970, sag 24/69, Nebe mod Kommissionen, Sml. 1970, s. 33, og dom af 8. maj 1973, sag 33/72, Gunnella mod Kommissionen, Sml. 1973, s. 475) er en akt, som ikke indeholder noget nyt element i forhold til en tidligere akt, blot en bekræftelse af den tidligere, og den kan derfor ikke medføre, at der i forhold til adressaten for den tidligere akt påbegyndes en ny søgsmålsfrist.

19 Derimod ligger det fast, at sagsøgeren først den 6. juni 1979 indgav klage i medfør af vedtægtens artikel 90 over anvendelsen af en lavere pensionssats og manglende udbetaling af de nævnte tillæg. Selv om det må anses for beklageligt, at Kommissionen ikke har følt sig foranlediget til at besvare denne klage i overensstemmelse med god forvaltningsskik, indeholder klagen imidlertid intet nyt i forhold til de klager, som tidligere blev indgivet af

sagsøgeren i forbindelse med hans pensionering i 1973, og som administrationen tog stilling til i sin skrivelse af 11. april 1973.

20 Under disse betingelser må det følgelig fastslås, at sagsøgerens klage af 6. juni 1979 samt nærværende retssag, der er anlagt den 15. januar 1980, må anses for at være indgivet hhv. anlagt for sent ifølge vedtægtens artikler 90 og 91.

b) Anvendelse af artikel 41 i vedtægtens bilag VIII

21 Kommissionen gør endvidere gældende, at artikel 41, stk. 1, i vedtægtens bilag VIII alene har til formål at bemyndige institutionerne til på ethvert tidspunkt at efterprøven pensionen, og ikke hjemler tjenestemændene nogen søgsmålsret for at opnå en sådan efterprøvelse i strid med de søgsmålsfrister, der som almindeligt gældende er fastsat i vedtægtens artikler 90 og 91.

22 Heroverfor gør sagsøgeren gældende, at artikel 41, stk. 1, i vedtægtens bilag VIII som en særlig vedtægtsregel vedrørende pensionsordningen, dels under hensyn til ordlyden, dels formålet, bør betragtes som en lex specialis, der afviger fra den almindelige ordning, der gælder for tjenestemænds søgsmål, idet den med henblik på en efterprøvelse af deres pension hjemler dem en søgsmålsret, hvis udøvelse ikke er omfattet af de i vedtægtens artikler 90 og 91 fastsatte frister.

23 Artikel 41, stk. 1, i vedtægtens bilag VIII bestemmer:

»Pensionsydelser kan ved fejlagtig eller mangelfuld beregning uden hensyn til arten heraf til enhver tid reguleres«.

24 En korrekt fortolkning af denne bestemmelse med henblik på fastsættelsen af de vilkår, hvorunder tjenestemændene kan kræve en regulering af deres pension, skal tage hensyn til den ordning, som vedtægten har indført vedrørende klager, samt til de af ordningen affødte krav.

25 Personalets adgang til at anlægge sag i anledning af en akt fra administrationen, der indeholder et klagepunkt, er omfattet af en generel regulering i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikler 90 og 91, af hvilke det fremgår, at hele klageordningen bygger på et krav om, at udnyttelsen af adgangen til at anlægge sag skal ske under nøje overholdelse af bestemte frister.

26 Den tjenestemand, som ønsker en regulering af sin pension i tilfælde af en fejl eller undladelse, kan utvivlsomt benytte sig af bestemmelserne i artikel 41, stk. 1, i vedtægtens bilage VIII ved, i form af klage eller eventuelt et søgsmål, at kræve en sådan regulering, men klagen eller søgsmålet opfylder kun kravet i vedtægtens artikler 90 og 91, såfremt retten til klage eller søgsmål udøves inden for de frister, som er fastsat i de nævnte artikler, og som regnes fra det tidspunkt, hvor en ny omstændighed er indtrådt, som begrunder en regulering af tjenestemandens pension, eller fra det tidspunkt, hvor han har fået faktisk kundskab om en sådan omstændighed.

27 I den foreliggende sag kan den ny omstændighed, som eventuelt kunne begrunde et krav om regulering af sagsøgerens pension i medfør af artikel 41, stk. 1, i vedtægtens bilag VIII, eventuelt være de af Rådet senere end forordning nr. 259/68 udstedte regler, som indførte foranstaltninger vedrørende tjenestemænds udtræden af tjenesten med bestemmelser om, at der for tjenestemænd, for hvem der blev truffet en sådan foranstaltning, blandt andet gjaldt en ordning med førtidspension uden nedsættelse sammen med udbetaling af de omstridte tillæg.

28 Disse regler, der navnlig er indeholdt i forordning nr. 1543/73 af 4. juni 1973 (EFT L 155, s. 6), blev offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende den 11. juni 1973, mens sagsøgeren først med sin klage af 6. juni 1979 har fulgt fremgangsmåden efter vedtægtens artikler 90 og 91 med henblik på at rejse krav om fuld pension med de omtvistede tillæg.

29 Det fremgår af det skriftlige indlæg om Kommissionens afvisningspåstand, navnlig af indlæggets andet afsnit, at sagsøgeren »senere« havde kunnet konstatere, at »den uretfærdighed, som han havde klaget over« i sit første søgsmål af 13. december 1968, »var blevet afhjulpet med forordningerne nr. 2530/72 og nr. 1543/73«. Det fremgår endvidere af stævningens bilag 2, at der senest i 1975 blev optaget kontakt mellem sagsøgeren og en særlig tjenestegren under generaldirektoratet for administration, og at denne kontakt førte til en fornyet prøvelse af visse af sagsøgerens økonomiske rettigheder.

30 Det følger heraf, at på det tidspunkt, hvor sagsøgeren indgav sin klage af 16. juni 1979, udgjorde eksistensen af de nævnte regler ikke for denne en ny omstændighed, som gav ham ret til i medfør af vedtægtens artikler 90 og 91 at rejse krav om en regulering af sin pension i medfør af artikel 41, stk. 1, i vedtægtens bilag VIII.

Konklusion

31 Under de foreliggende omstændigheder må den tid, der er hengået, inden klagen blev indgivet, således medføre nærværende søgsmåls afvisning.

Sagens omkostninger

32 I medfør af procesreglements artikler 69 og 70 bærer hver af sagens partner sine omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (første afdeling)

1. **Sagen afvises.**

2. **Hver part bærer sine omkostninger.**

Koopmans O'Keeffe Bosco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. december 1980.

A. Van Houtte
Justitssekretær

T. Koopmans
Formand for første afdeling